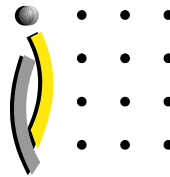

Center RS
za poklicno izobraževanje
Ljubljana
Kavčičeva 66
1000 Ljubljana
Slovenija

tel.: 061/ 1864 200
faks: 061/ 1422 045
e-pošta: tajnistvo@cpi.si
<http://www.cpi.si>

Datum: 14.9.2000

HITREJŠE NAPREDOVANJE DIJAKOV V PROGRAMIH NIŽJEGA POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA V ŠOLSKEM LETU 1999/2000 -razvojni projekt (fazno poročilo)

I. UVOD

Normativno podlago za hitrejše napredovanje dijakov predstavlja Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki v 49. členu določa, da dijak lahko napreduje in dokonča izobraževanje v krajšem času, kot je predvideno z izobraževalnim programom. Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v poklicnem in strokovnem izobraževanju v 24. členu določa, da šola omogoči nadpovprečno uspešnemu dijaku, da z opravljanjem predmetnih izpitov v enem šolskem letu izpolni obveznosti iz dveh letnikov.

Izhodiščih za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja določajo, da dijakom, ki obvladajo izobraževalne cilje, šola organizira izobraževanje tako, da ga končajo v krajšem času. Izkušnje šolske prakse kažejo, da je v vsaki generaciji dijakov nižjih poklicnih šol nekaj takih, ki so sposobni in tudi želijo nadaljevati izobraževanje v programih srednjega poklicnega izobraževanja. Tudi mnogi starši v teh ciljih podpirajo otroka. Taka situacija je povsem razumljiva, če upoštevamo, da se v oddelku nižje poklicne šole zbere zelo heterogena populacija glede na predhodno zaključeno šolo. To so učenci, ki so zaključili osnovnošolsko obveznost bodisi v šestem, sedmem ali osmem razredu in učenci iz osnovne šole s prilagojenim programom. Med temi dijaki je veliko takih, ki izvirajo iz nespodbudnega družinskega okolja, zaradi česar so v razvoju napredovali počasneje, kakor bi sicer lahko. Z osebnoškim dozorevanjem in v stiku s poklicnim praktičnim delom razvijajo sposobnosti in spretnosti, ki prej niso bile izražene. Z zornega kota razvoja potencialov posameznika in razvoja družbe je demokratično in humano, če obstaja sistemska možnost, da končajo izobraževanje v krajšem času.

Na podlagi omenjenih normativnih podlag je Center RS za poklicno izobraževanje pripravil strokovna priporočila za hitrejše napredovanje dijakov v programih nižjega poklicnega izobraževanja, ki jih je potrdil Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje na 38. seji, dne 14.4.2000.

Strokovna priporočila so bila posredovana šolam (april 2000) z namenom, da jih uporabijo kot pripomoček že v šolskem letu 1999/2000, sicer pa so šole pri odločanju o hitrejšem napredovanju dijakov avtonomne.

Center je model hitrejšega napredovanja dijakov zasnoval kot razvojni projekt in v tem okviru načrtoval tudi spremljavo.

2. PRIPRAVA RAZVOJNEGA PROJEKTA

Center RS za poklicno izobraževanje je na podlagi javnega natečaja za zbiranje ponudb za izvajanje projektnih nalog v okviru razvojnih projektov in izvajanje inovacijskih projektov (Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo, Center RS za šolstvo, maj 2000) prijavil razvojni projekt za šolsko leto 2000/01- Hitrejše napredovanje dijakov v programih nižjega poklicnega izobraževanja - razvoj in preizkus modela. Temeljni cilj razvojnega projekta je pripraviti vsebinsko in organizacijsko izvedbo programov nižjega poklicnega izobraževanja tako, da jih bodo dijaki končali v dveh letih in s tem izpolnili osnovni pogoj za vpis v zahtevnejši program še v istem letu.

- **Cilji razvojnega projekta so pripraviti:**

- normativna izhodišča
- vsebinska izhodišča
- postopek priprave in izvedbe
- kriterije za hitrejše napredovanje dijakov
- organizacijo izvedbe
- izvedbo razvojnega projekta v šolah
- spremljanje in evalvacija

- **Faze projekta :**

1. Priprava osnutka modela.
2. Obravnava in potrditev modela na Strokovnem svetu RS za poklicno in strokovno izobraževanje (Priloga 1).
3. Priprava osnutka operativnega načrta za izvedbo razvojnega projekta (Priloga 2).
4. Priprava šol na izvedbo modela: priprava ustreznega letnega načrta in letnih priprav učiteljev na vzgojno-izobraževalno delo, obveščanje staršev, načrtovanje priprav na zaključni izpit in organizacijske priprave (Priloga 3 - program seminarja za nosilce razvojnega projekta).
5. Preizkus modela na izbranih šolah.
6. Spremljanje izvajanja modela na šolah in poročilo (fazno poročilo- november 2000, končno poročilo – junij 2001).
7. Predlogi za spremembo in dopolnitev modela.

- **Rezultati projekta** bodo prispevali k enotnejšemu delovanju šol pri načrtovanju in izvedbi hitrejšega napredovanja dijakov, ki bodo v dveh letih zaključili izobraževalni program in se lahko še v istem letu vpisali v program srednjega poklicnega izobraževanja.

- **Šole, ki sodelujejo v razvojnem projektu**

Na javni natečaj za zbiranje ponudb za izvajanje projektnih nalog v okviru razvojnih projektov in izvajanju inovacijskih projektov, se je javilo 9 srednjih šol in vse so bile izbrane za sodelovanje v razvojnem projektu (Priloga 4-vzorec šol).

Preglednica1: Šole v razvojnem projektu - hitrejše napredovanje dijakov

Šola	Odgovorni nosilec projektne naloge	Izobraževalni program	Ravnatelj
1. Srednja gradbena in ekonomska šola Srednja poklicna šola Ljubljana, Dunajska cesta 102	Dagmar Pirnovar Kadrijevič	Gradbinec Tesar opažev Upravljalec gradbene mehanizacije	Anja Killer- Kovač –
2. Srednja kmetijska šola Grm Novo mesto	Viktorija Rangus	Pomočnik kmetovalca	Vida Hlebec
3. Kmetijska in gospodinjska šola Šentjur	Greta Pajk	Pomočnik kmetovalca Pomočnica gospodinje- oskrbnice	Branko Šket
4. Srednja šola Domžale, Cesta Talcev 12, 1230 Domžale	mag. Viktor Jemec	Pomočnik kmetovalca Pomočnica gospodinje- oskrbnice	mag. Viktor Jemec
5. Srednja lesarska šola Nova Gorica, Erjavčeva 4A, p.p. 51,5000 nova Gorica	Liljana Lazar Tripkovič	Obdelovalec lesa Pomočnica gospodinje- oskrbnice	Darinka Kozinc
6. Srednja šola Muta, Koroška cesta 53,2366 Muta	Anita Ambrož	Pomočnik konfektionarja	Likar Mirko
7. Srednja šola Zagorje, Cesta zmage 5, 1410 Zagorje ob Savi	Aljaša Urbanija	Pomočnik gospodinje- oskrbnice	Anica Ule Maček
8. Šolski center Novo mesto, Poklicna in tehniška šola, Šegova ulica 112, 8000 Novo mesto	Silva Mežnar, Andreja Kaplan	Gradbinec Tesar opažev	Štefan David
9. Srednja lesarska šola Škofja Loka, Kidričeva 59, 4220 Škofja Loka	Marta Jenko	Obdelovalec lesa	Peter Žagar

3. SPREMLJANJE HITREJŠEGA NAPREDOVANJA DIJAKOV V PROGRAMIH NIŽJEGA POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA V ŠOLSKEM LETU 1999/2000

3.1. Metodologija

V skladu s strokovnimi priporočili so šole lahko izvedle hitrejše napredovanje dijakov že v šolskem letu 1999/2000. Zato je Center RS za poklicno izobraževanje v okviru projekta spremljanja izobraževalnih programov načrtoval tudi spremljanje tega razvojnega projekta. V spremljanje je bilo vključenih vseh 12 izobraževalnih programov nižjega poklicnega izobraževanja, ki jih je izvajalo 42 šol. Izobraževalni programi so naslednji: pomočnik mesarja, pomočnik kmetovalca, pomočnik peka in slaščičarja, obdelovalec kovin, obdelovalec lesa, tesar opažev, gradbinec, upravljalec gradbene mehanizacije, pomočnik steklarja, pomočnik konfektionarja, monter električnih naprav, pomočnik gospodinje-oskrbnice.

Cilj spremljanja je bil zbrati prve ugotovitve o ustreznosti strokovnih priporočil za izvedbo hitrejšega napredovanja dijakov ter učni uspeh dijakov na zaključku izobraževanja.

Vsebinski vidiki spremljanja so naslednji:

- podatki o dijakih v 2. letniku in število dijakov, ki so hitreje napredovali,

- kriteriji, ki jih je šola upoštevala pri predlaganju dijakov za hitrejšo napredovanje,
- uresničevanje temeljnih ciljev in vsebin učnega predmeta,
- učni uspeh dijakov v 2. letniku in na zaključnem izpitu,
- mnenje šol o hitrejšem napredovanju,
- predlogi šol za reševanje odprtih vprašanj in problemov.

Viri pridobivanja informacij so bili učitelji in šolski svetovalni delavci ter dijaki.

Metode za pridobivanje podatkov in kvalitativnih dejstev in informacij so bili posebej v ta namen pripravljene anketni vprašalniki (priloga). Anketni vprašalnik so na šolah izpolnili šolski svetovalni delavci v sodelovanju z učitelji. Zbrane ugotovitve smo obdelali statistično in analitično deskriptivno. Na tej podlagi je pripravljeno fazno poročilo za prvo izvedbo hitrejšega napredovanja dijakov v šolskem letu 1999/2000.

Apliciran bo tudi anketni vprašalnik za dijake, ki so hitreje zaključili izobraževalni program in so se vključili v nadaljnje izobraževanje oziroma v delo.

3.2. Ugotovitve spremljave

Anketni vprašalnik smo poslali 42 šolam, ki so v šolskem letu 1999/2000 izvajale 12 programov nižjega poklicnega izobraževanja. Izpolnjene vprašalnike je vrnilo 33 šol (78,6%). Na podlagi zbranih podatkov in kvalitativnih informacij je možno strniti prve ugotovitve o izvedbi hitrejšega napredovanja dijakov v programih nižjega poklicnega izobraževanja.

• Podatki o dijakih

Preglednica 2: Podatki o dijakih

Število vseh dijakov, v 2. letniku v š.l. 1999/2000	Št. vseh dijakov, ki so uspešno opravili 2. letnik		Št. dijakov, ki so hitreje napredovali		Št. dijakov, ki so uspešno opravili zaključni izpit	
	št.	%	št.	%	št.	%
857	664	77,5	152	17,6	141	92,8

Podatki v zgornji preglednici kažejo, da je v šolskem letu 1999/2000 hitreje napredovalo 17,6 % dijakov, ki so bili v drugem letniku. Verjetno bi bilo teh dijakov več, če bi šole dobile strokovna priporočila prej in bi tako že na začetku 2.letnika načrtovale potrebne postopke.

Pretežna večina teh dijakov (92,8 %) je bila uspešnih na zaključnem izpitu, kar dokazuje, da so učitelji uspeli obravnavati temeljno učno snov tudi iz 3. letnika in pripraviti dijake na zaključni izpit. Šole so tudi prepričane, da bodo dijaki uspešno opravili popravne izpite v jesenskem roku.

- ***Izbira dijakov za hitrejše napredovanje***

Pri izbiri dijakov za hitrejše napredovanje je bilo osnovno vodilo, da bodo dijaki sposobni usvojiti znanja in spretnosti po programu in opraviti zaključni izpit. Strokovna priporočila so vsebovala kriterije v alternativni obliki, kar pomeni, da dijak poleg obveznega mnenja razrednega učiteljskega zbora izpolnjuje najmanj enega od kriterijev. Poleg tega naj bi šole upoštevale tudi določene posebnosti dijaka oz. izjeme. Gre za to, da dijak morda ne zadosti posameznemu kriteriju, vendar učiteljski zbor na podlagi celovite presoje njegovega učnega uspeha in razvoja predlaga hitrejše napredovanje.

Preglednica 3: Kriteriji za hitrejše napredovanje

Kriteriji	št.	%
Uspešno končana osnovna šola	17	11,3
Prav dobra ocena pri slovenščini v 1. letniku	58	38,7
Prav dobra ocena pri temeljnem strokovnem predmetu v 1. letniku	75	50

Pri kriterijih za hitrejše napredovanje dijakov je največ šol upoštevalo prav dober uspeh pri temeljnem strokovnem predmetu v 1.letniku, nekaj manj šol pa prav dobro oceno pri slovenščini v 1.letniku. To kaže, da šole prednostno povezujejo obvladovanje strokovne teorije z zanimanjem dijaka za izbrano poklicno področje, kar omogoča ugodno prognozo za učenje in razumevanje stroke na višjem nivoju.

Po mnenju šol so kriteriji za hitrejše napredovanje dijakov ustrezni in dopuščajo upoštevanje individualnih posebnosti dijaka ter celovite presoje njegovih učnih dosežkov in osebnostnega razvoja. Večina šol ne predlaga spremembe kriterijev, temveč posredujejo predloge za razmislek o nekaterih dopolnitvah:

- kriterij uspešno končana osnovna šola je vprašljiv, ker se v nižjo poklicno šolo vpisuje veliko učencev z nedokončano osnovno šolo, vendar kasneje dobro napredujejo; šole predlagajo dopolnitev z ucnim uspehom pri slovenščini in temeljnem strokovnem predmetu v 2.letniku;
- posamezne šole so upoštevale več kriterijev, zlasti pomembno vlogo pripisujejo socialni zrelosti in sposobnosti prilagajanja posameznika spremembam. Menijo, da učenec z uspešno končano osnovno šolo, ki ima v nižji poklicni šoli učne težave, ne more hitreje napredovati. Zato je mnenje učiteljskega zbora zelo pomembno;
- dijaki, ki so hitreje napredovali pod pritiskom staršev, niso bili uspešni.
- posamezna šola meni, da so kriteriji preveč ohlapni.

V nekaj primerih šole navajajo izjeme pri napredovanju dijakov, in sicer zaradi socialnih razlogov (nosečnost dijakinje) in zelo dobrega učnega uspeha dijaka v 1.in 2.letniku (slovenščina, temeljni strokovni predmet), čeprav ni imel uspešno končane osnovne šole.

Naslednja preglednica prikazuje, kdo je predlagal dijaka za hitrejše napredovanje.

Preglednica 4: Predlagatelji za hitrejše napredovanje

Predlagatelji	št.	%
Oddelčni učiteljski zbor	83	54,6
Razrednik	98	64,8
Starši	41	27,0
Dijak	38	25,0
Drugi	6	4,0

Podatki kažejo, da je bil najpogostejši predlagatelj za hitrejše napredovanje dijaka razrednik in oddelčni učiteljski zbor, v precej manjšem številu pa starši in dijaki ter drugi, zlasti šolski svetovalni delavci. Pogosto je bilo predlagateljev več, zato skupni seštevek presega sto odstotkov. Ocenjujemo, da je to v skladu z dosedanjimi izkušnjami prakse, ki kažejo, da dober razrednik in učitelji poznajo učne zmožnosti in posebnosti dijaka, zato ima njihova ocena največkrat visoko prognostično vrednost. Izpostaviti kaže ugotovitev šol, da ne gre popuščati pritiskom staršev, saj se je izkazalo, da v takih primerih in ob popuščanju pri upoštevanju drugih kriterijev, dijaki niso bili uspešni.

V postopku izbire dijakov za hitrejše napredovanje na večini šol ni bilo večjih problemov zlasti, če je ves postopek potekal postopoma in načrtno, od evidentiranja dijakov na oddelčnem učiteljskem zboru, učiteljskem zboru in roditeljskem sestanku do soglasja staršev ter na koncu potrditve predloga napredovanja na učiteljskem zboru. Omeniti kaže primere dijakov, ki sicer ustrezajo formalnim kriterijem za napredovanje, vendar po mnenju učiteljskega zbora ne bi zmogli usvojiti potrebnega znanja in zato niso bili predlagani.

- ***Uresničevanje temeljnih ciljev in vsebin predmeta***

Za uresničenje celotnega programa je bilo treba v letnem delovnem načrtu šole in v letni pripravi na vzgojno-izobraževalno delo učiteljev predvideti obseg in razporeditev pouka in drugih oblik vzgojno-izobraževalnega dela tako, da bodo uresničene vse temeljne vsebine in cilji posameznega predmeta. Strokovno priporočilo je bilo, da se pri pouku uporabljajo notranje oblike individualizacije in diferenciacije. S tem namenom pripravijo učitelji individualne in skupinske naloge ter predvidijo še druge oblike pomoči dijaku, da v okviru pouka in domačega dela za šolo usvojijo ključno snov po programu. Pri obravnavi strokovnih priporočil v strokovnem svetu je bilo sprejeto stališče, da morebitne dodatne pedagoške ure niso stvar strokovnih priporočil, temveč dogovora med nosilcem projekta in Ministrstvom za šolstvo in šport. Predstavniki šol so od vsega začetka poudarjali, da bodo za uresničenje celotnega programa, zlasti za predmete na zaključnem izpitu, potrebne dodatne pedagoške ure.

Najprej je treba povedati, da so učitelji upoštevali strokovna priporočila in vložili veliko truda za notranjo individualizacijo in diferenciacijo pouka. Naj naštejemo nekaj oblik in strategij:

- pripravili so vprašanja in naloge, ki so jih dijaki reševali doma, v šoli pa je bila organizirana priprava na zaključni izpit,
- posamezne dele učne snovi so dodatno ponavljali in utrjevali,
- pripravili so gradiva za samostojno delo dijakov in organizirali konzultacije,
- organizirali so vodeno, vendar individualizirano delo v dvojicah,
- v razpoložljivem času so predelali približno 80 odstotkov učne snovi po katalogu temeljito, ostalo pa bolj informativno,
- podarek je bil na učnih vsebinah, ki so pomembne za nadaljnje izobraževanje.

Podatki v spodnji preglednici pa kažejo, da individualiziran in diferenciran pouk ni zadostoval in je večji del (59 %) organiziralo dodatne ure za pouk določenih predmetov. Ti predmeti so slovenščina, temeljni strokovno-teoretični predmet in praktični pouk. Največ šol je organiziralo

dodatne pedagoške ure za slovenščino, in sicer v zelo različnem obsegu ur, od 5 do 25 ur, v povprečju pa 15,5 ur. Sledi praktični pouk z dodatnimi urami v razponu od 10 do 60 ur, v povprečju pa 15,5 ur. Redke šole so imele dodatne ure za strokovno-teoretični predmet (tehnologijo), in sicer v povprečju 15 ur in ena šola za tuji jezik 20 ur.

Preglednica 5: Dodatne ure za uresničitev programa

Dodatne ure za uresničitev programa	št. šol	% šol
DA	16	59,3
NE	11	40,7

Navedeni podatki kažejo, da bo verjetno potrebno predlagati Ministrstvu za šolstvo in šport, da opredeli skupni standard dodatnih pedagoških ur za nekatere predmete. Vendar bomo tak predlog oblikovali na podlagi izvedbe razvojnega projekta v šolskem letu.

- ***Priprave na zaključni izpit***

Obvezne priprave na zaključni izpit iz slovenščine in praktičnega dela so šole izvedle deloma v okviru pouka, deloma v okviru temu namenjenega tedna. Pri tem navajajo zelo pestre oblike in načine, zlasti naslednje:

- priprave so potekale po urniku, skupaj za dijake različnih programov in so obsegale ponavljanje in utrjevanje učne snovi, vaje in samostojno delo,
- pri pouku so proti koncu šolskega leta dali večji poudarek izpitnim vsebinam,
- dodatne pedagoške ure za utrjevanje, sicer so se dijaki pripravljali samostojno,
- pripravili so vsebinska vprašanja, ki so se nanašala samo na vsebino zaključnega izpita,
- namesto interesnih dejavnosti so imeli 5 dni priprav na zaključni izpit,
- pri praktičnem pouku je skupino dijakov, ki je hitreje napredovala vodil poseben učitelj,
- individualne ure praktičnega pouka, prilagojene dijakovemu znanju in namenjene utrjevanju izdelave izdelka.

Navedene oblike in načini priprave dijakov na zaključni izpit kažejo, da so bile priprave na zaključni izpit individualizirane in diferencirane, saj je bilo treba v krajšem času pripeljati do izpitnega standarda znanja zelo heterogeno populacijo dijakov. V prihodnje bo treba poskrbeti, da na račun priprav na zaključni izpit ne bodo uporabljene kakšne druge ure, kot na primer ure za interesne dejavnosti, ki so tem dijakom prepotrebna sprostitev in razvedrilo.

- ***Mnenje šol o hitrejšem napredovanju dijakov***

Šole so posredovale nekaj vprašanj v zvezi s hitrejšim napredovanjem dijakov, ki so sistemske, programske in izvedbene narave. Naj jih naštejemo:

- programi nižjega poklicnega izobraževanja naj trajajo bodisi dve leti bodisi tri leta, tako mladina ne bo prepuščena neorganiziranemu življenju v primeru, da ne nadaljuje šolanja oz. se ne zaposli,
- razbremeniti je treba kataloge znanja s teoretično prezahtevnimi in abstraktnimi vsebinami

- spremeniti je treba predmetnik in več ur nameniti tujemu jeziku in športu (sistematski pregledi opozarjajo na motorično šibko razvitost dijakov); v 3. letniku naj bo poudarek na praktičnem pouku, ker se to lažje nadoknadi,
- strokovno-teoretični predmet, ki je prvič na programu v 3. letniku naj se premakne v nižji letnik,
- opredeli naj se minimalni obseg ur iz katalogov znanja za 3. letnik, ki jih je treba uresničiti v 2. letniku,
- opredeli naj se normativ za oddelek v primeru, da večja skupina dijakov zaključi izobraževalni program v dveh letih in za 3. letnik ostane malo dijakov (npr.5),
- obremenitev dijakov naj se enakomerno porazdeli skozi ves 2. letnik,
- dijakom je treba nuditi pomoč za izboljšanje učnih navad,
- pripravi naj se program spopolnjevanja za učitelje za delo z dijaki s posebnimi potrebami (vzgojna in specialno didaktična tematika),
- poseben problem predstavlja poučevanje tujega jezika za tako heterogeno populacijo,
- preučijo naj se dodatni kriteriji za hitrejše napredovanje dijakov s posebnimi potrebami, ki naj bi napredovali le izjemoma,
- uspešnim dijakom bi lahko omogočili napredovanje v 2. letnik programov srednjega poklicnega izobraževanja v isti stroki,
- opredeliti konkretne pogoje za hitrejše napredovanje v primeru, da je to želja staršev, učiteljski zbor pa ne da pozitivnega mnenja
- reši naj se vprašanje notranje diferenciacije, dodatnih pedagoških ur in financiranje le –teh,
- opredeli naj se status dijakov, ki končajo izobraževalni program v 2,5 letih in so pol leta doma: ali imajo ststus dijaka celo šolsko leto, koliko časa jim pripada štipendija, kako je z zdravstvenim zavarovanjem.

III. ZAKLJUČEK

Spremljava hitrejšega napredovanja dijakov v programih nižjega poklicnega izobraževanja je pokazala, da so šole izvedle ta pedagoški ukrep premišljeno in načrtno ter na podlagi celovite presoje učnega uspeha, učnih zmožnosti ter posebnosti dijaka. Pri oblikovanju predloga dijakov za hitrejše napredovanje je bistveno več šol upoštevalo učni uspeh pri slovenščini in temeljnem strokovno-teoretičnem predmetu v 1. letniku, kot pa uspeh v osnovni šoli. Večina šol je kriterije vzela kot okvir, v okviru katerega je upoštevala različne vidike razvoja in učnih rezultatov dijaka. V tej zvezi obstaja vprašanje, kako naj ravna šola v primeru ko se želje staršev razhajajo s strokovnim mnenjem učiteljskega zbora. Prve izkušnje kažejo, da ne gre popuščati pritiskom staršev, ker se posledice pokažejo največkrat v učnem neuspehu dijaka.

Število dijakov, ki so hitreje napredovali kaže, da šole različno presojujejo to možnost in imajo do tega pedagoškega ukrepa nekaj načelnih pomislov. Ta pomislek je izražen v zvezi s populacijo dijakov, ki je komaj zmogla osnovno šolo, sedaj pa bi pospešeno zaključili nižje poklicno izobraževanje.

Uresničevanje temeljnih ciljev in vsebin programa 3. letnika je potekalo tako, da so učitelji uporabljali različne oblike in metode notranje individualizacije in diferenciacije pouka. Pri tem je treba poudariti, da so pripravili vprašanja in naloge za samostojno delo dijakov v šoli in doma in tako kombinirali vodeno učenje s samostojnim delom. Sproti so dijakom nudili konzultacije. Pri pouku so temeljiteje obravnavali učne vsebine za zaključni izpit in jim namenili tudi več ponavljanja in utrjevanja.

Navkljub intenziviranju pouka je večina šol organizirala tudi dodatne pedagoške ure, zlasti za slovenščino in praktični pouk. Na podlagi povprečnega obsega dodatnih pedagoških ur predlagamo, da Ministrstvo za šolstvo in šport te ure šolam finančno prizna.

Priprave na zaključni izpit so potekale deloma v okviru pouka, zlasti z individualizirano učno pomočjo učitelja dijaku, predvsem pa v okviru za to namenjenega tedna. Vsekakor bo treba v prihodnje bolj načrtno in postopno uresničevati zahtevane standarde znanja, da ne bo potrebno dijake prikrajšati pri interesnih dejavnostih.

Šole so opozorile tudi na nekatera sistemska in programska vprašanja, ki sicer niso neposredno povezana na projekt hitrejšega napredovanja dijakov, temveč opozarjajo na nekatere posebne vidike te vrste programov. To so vprašanja trajanja izobraževanja in predlog, da naj programi nižjega poklicnega izobraževanja trajajo dve leti. Nadalje učitelji menijo, da bi bilo treba kataloge razbremeniti in učne vsebine bolj prilagoditi učnim zmožnostim dijakov in njihovim posebnostim. Posebej so učitelji izpostavili potrebo po pedagoškem spopolnjevanju za delo z dijaki s posebnimi potrebami. Opozorili so na težavnost pouka tujega jezika v heterogenih oddelkih, kjer so tudi dijaki iz osnovnih šolih, ki niso imeli tujega jezika.

Na podlagi prvih ugotovitev spremljave lahko zaključimo, da razvojni projekt poteka skladno z načrtovanimi cilji in prepričani smo, da bomo v sodelovanju s šolami razvili in preizkusili model, ki bo v skladu s sodobnimi pedagoškimi koncepti šolskega dela in sprejemljiv za širši krog šol.

Mag. Marija Tome

Priloge:3